

Enerģētikas jomā jau 48 gadus

Līga NESTERE, tālr. 67886840

Neskatoties uz cienjamo gadu skaitli (75), Aleksandrs Cars ikdienu nepavada, laiski atpūšoties, bet savu gadu gaitā uzkrāto zināšanu bagāžu jau desmit gadus iegulda ekoloģiskā poligona *Getliņi EKO* attīstībā – šobrīd viņš pilda Enerģētikas nodaļas vadītāja pienākumus. Principā viss viņa līdzšinējais darba mūžs ir cieši savijies ar enerģētikas jomu.

Arī augstākā izglītība iegūta minētajā nozarē, proti, A. Cars skolojies Rīgas Politehniskajā institūtā (tagad – Rīgas Tehniskā universitāte) un ieguvis inženiera rūpniecības siltumenerģētiķa kvalifikāciju. «Izvēloties studiju virzienu, man bija svarīgs profesijas praktiskais atzars un tās pienesums tautsaimniecībai,» savu izvēli pamato A. Cars.

Latvijā uzsāko nebijušu

Pēc kvalifikācijas iegūšanas viņš divus gadus stažējās Zinātņu akadēmijas Fizikāli enerģētiskajā institūtā, pēc tam iestājās aspirantūrā. Taču lielāko profesionālo rūdījumu guvis, strādājot (no 1973. līdz 2000. gadam) Rīgas Politehniskajā institūtā – A. Cars bija gan Siltumenerģētikas katedras docents, katedras vadītājs, Elektroenerģijas fakultātes dekāna vietnieks, Elektrozinību studiju departamenta direktora vietnieks, kā arī Rīgas Tehniskās universitātes Mašīnzinību fakultātes Siltumenerģētikas katedras vadītājs. «Izvēloties studiju virzienu, man bija svarīgs profesijas praktiskais atzars un tās pienesums tautsaimniecībai,» savu izvēli pamato A. Cars.

UZ MŪŽU. «Šobrīd inženierzinātnes studēt izvēlas neliels skaits jauniešu. Tāda situācija bija arī laikā, kad pats strādāju Rīgas Tehniskajā universitātē, taču, kas šo jomu izvēlas, ar to visbiežāk ar saslimst un tā ir profesija uz mūžu,» uzsver Aleksandrs Cars

tedras profesors. Papildus darbam universitātē no 1991. gada kļuva arī par katlu būvniecības firmas *Komforts* konsultantu.

Taču 1999. gads A. Cara dzīvē iezīmēja jaunu pagrieziena punktu: toreizējo universitātes rektoru Egonu Lavendeli uzaicināja vadīt jauno *Getliņu* izveides projektu, savukārt viņš kā projekta ekspertu pieaicināja A. Caru. Viņu mērķis bija sākt Latvijā ko nebijušu – no atkritumiem iegūt elektroenerģiju un samazināt atkritumu negatīvo ietekmi uz vidi. «Jāteic, ka vides aizsardzības problēmu jautājumi aktualizējās vien 90. gadu nogalē, pirms tam šai tēmai nenievērsa

īpašu vērību – uz *Getliņiem* veda atkritumus, un tā tieši gadiem krājas. Ziemā pār

izgāztuvi uzsniga sniegs, pavasaros tas kusa un visi ūdeņi tecēja cauri šim at-

uz Daugavu. Un tikai pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas beidzot valstiski sāka šai problēmai meklēt risinājumu. Piesaistot zviedru firmu *SWECO*, kas izstrādāja visu jaunā poligona ideoloģiju, starts tika dots šā projekta izstrādei,» atceras A. Cars.

Neinteresē atzīmes, bet gribasspēks

Pēc tam sākās darbs pie projekta skīču realizēšanas dzīvē. «Kad projekts nokļuva finišā taisnē, man tika uzticēta Enerģētikas nodaļas komandas nokomplektēšana. Es izvēlējos darbā pieņemt pavisam jaunus, varētu pat teikt, vēl zaļus Rīgas Tehniskās koleģijas absolventus. Jau pārrunās uzsvēru, ka man nav svarīgi, vai viņi mācās uz 8 vai 6 ballēm, bet pats būtiskākais – viņiem jāprot strādāt ar datoru un jābūt vēlmei augt kopā ar uzņēmumu. Savu lēmumu līdz šim brīdim neesmu nožēlojis, un šobrīd viņi kļuvuši par augstas raudzes speciālistiem,» ar lepnumu teic A. Cars.

Getliņu EKO energobloks savu darbību uzsāka 2002. gadā. Ekoloģiskais poligons ir viens no lielākajiem zaļās enerģijas ražotājiem Latvijā. Aprēķini liecina, ka gadā *Getliņi EKO* saražo līdz pat 56% no visas Latvijā saražotās biogāzes. Par enerģijas avotu kalpo poligonu gāze, kas veidojas atkritumu noguldījumos biodegradācijas sūnās.

Latvijas zemes Ziemassvētkos

Elektrības ražošana ir viens no redzamākajām lietām, kas atšķir mūsdienu poligonu no vēsturiskās atkritumu izgāztuves, kas šajā vietā ir kopš pagājušā gadsimta. Ja 2002. gadā *Getliņi* saražoja ap 5000 megavattstundu, tad šobrīd jau 31 000 megavattstundu, saražotā elektroenerģija tiek pārdota *Latvenergo*.

«Mēs sev kā prioritāti nākotnei esam izvirzījuši uzdevumu uzlabot elektroenerģijas ražošana, proti, šobrīd dūmgāzu siltumu no motoriem neizmantojam, taču drīzumā to darīsim, kas ļaus saražot vēl vairāk elektroenerģijas un siltumenerģijas. Siltumenerģiju paredzēts novadīt jaunam siltumtīcu blokam. Patlaban kopējā siltumtīcu platība ir 3700 kvadrātmetru. Siltumtīcās audzējam tomātus, plānots podiņos audzēt arī zemes, lai Ziemassvētku laikā Latvijā veikalu plauktos būtu pieejams šis pašmāju našķis,» uzsver A. Cars, piebilstot – tā kā *Getliņi* sparīgi turpina savu attīstības ceļu, līdz ar to nākotnē kļūs aktuāls jaunu kadru jautājums. «Tikai jācer, ka šādi speciālisti būs, jo inženierzinātnes studēt izvēlas neliels skaits jauniešu. Tāda situācija bija arī laikā, kad pats strādāju Rīgas Tehniskajā universitātē, taču, kas šo jomu izvēlas, ar to visbiežāk arī saslimst un tā ir profesija uz mūžu,» uzsver A. Cars. ■

kritumu slānim un kļuva piesārņoti, turklāt šie gruntsūdeņi lēnām virzījās